

ФІНАНСОВО-ПРАВОВА КОМПЕТЕНЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

FINANCIAL AND LEGAL COMPETENCE INVESTMENT ACTIVITIES

Бліхар М.М.,

*доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного та міжнародного права
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»*

У статті авторкою здійснюється аналіз компетенції суб'єктів інвестування. Досліджено фінансово-інвестиційну компоненту повноважень органів різних гілок державної влади, що, по-перше, полягає в діях, спрямованих на передбачення (нормопроекування) та закріплення виділення коштів на інвестиції в актах законодавства, по-друге, розкривається в суспільних відносинах з приводу надання та використання коштів на інвестиції. Доведено необхідність врахування того, що наділення суб'єктів інвестиційної діяльності відповідними фінансовими повноваженнями та їх реалізація відбувається через фінансово-правове регулювання. Особливу роль відведено державі як суб'єкту фінансово-інвестиційних правовідносин, що полягає в такому: по-перше, держава самостійно встановлює «правила гри» і водночас «дорожню карту» інвестиційного процесу (йдеться про формування законодавства); по-друге, через можливість застосування державного примусу забезпечує виконання законодавства; по-третє, може виступати як інвестором, так і реципієнтом, або навіть одночасно поєднувати ці два статуси; по-четверте, за певних обставин є власником інвестиційних ресурсів, їх отримувачем, а також виступає гарантом інвестицій; по-п'яте, формує та реалізує фінансово-інвестиційну правову політику, створює інвестиційний клімат у країні, сприяє залученню інвестиційних ресурсів; по-шосте, здійснює керівництво і контроль у сфері інвестиційної діяльності, забезпечує притягнення правопорушників до відповідальності. Зрозуміло, що наведені напрями держава реалізує не безпосередньо, а через уповноважені нею органи (особи). Крім того, в статті визначено, що кожен із суб'єктів інвестиційної діяльності володіє компетентним функціоналом, що відрізняється за змістом, обсягом, рівнем впливу, ступенем важливості, проте їхні рішення сприяють досягненню загальної мети, реалізації публічного інтересу через реалізацію власних інтересів.

Ключові слова: суб'єкти інвестиційної діяльності, фінансово-правова компетенція, правовідносини, фінансово-правове регулювання.

The author analyzes the competence of investing entities. The financial-investment component of the powers of the various branches of state power is investigated, firstly, consists in actions aimed at predicting (norm-designing) and securing the allocation of funds for investments in legislative acts, and secondly, disclosed in public relations regarding the provision and use of funds for investment. It is proved that it is necessary to take into account the allocation of the subjects of investment activity with the appropriate financial powers and their realization occurs through financial and legal regulation. A special role is assigned to the state as a subject of financial and investment relations, which is as follows: first, the state independently sets the "rules of the game" and at the same time the "road map" of the investment process (it is about the formation of legislation); secondly, through enforcement of state coercion, ensures the implementation of legislation; third, it can act as both an investor and a recipient, or even simultaneously combine the two statuses; fourth, in certain circumstances, is the owner of the investment resources, the recipient of them, and also acts as a guarantor of the investments; fifth, formulate and implement financial and investment legal policies, create an investment climate in the country, promote investment resources; sixth, it provides guidance and control in the sphere of investment activity, ensures that offenders are held accountable. It is clear that the state implements these directions not directly but through its authorized bodies (persons). In addition, the article identifies that each of the subjects of investment activity has a competent functional, different in content, volume, level of influence, degree of importance, but their decisions contribute to the achievement of the common goal, the realization of public interest through realization self-interest.

Key words: subjects of investment activity, financial and legal competence, legal relations, financial and legal regulation.

Постановка проблеми. Правовий статус владних суб'єктів фінансово-інвестиційної діяльності має свої особливості, пов'язані з публічністю діяльності як визначальною рисою реалізації повноважень органами, наділеними фінансовою компетенцією (зокрема, з інвестування). Вони мають публічні державно-владні повноваження й ухвалюють з приводу інвестицій управлінські рішення, які поширюються на максимально широке коло суб'єктів. Публічність діяльності у фінансово-інвестиційній сфері також передбачає можливість відповідальності за ухвалення протиправних рішень. Це характерно і для представницьких органів влади, які, реалізуючи повноваження у фінансовій сфері, відповідальні перед суспільством як публічний виборний інститут.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання, що стосуються вивчення суб'єктів фінансового права та фінансових правовідносин були предметом дослідження вітчизняних учених, праці яких становлять основу для теоретичного осмислення проблематики й розроблення авторського бачення. Серед них – Л. Воронова, Д. Гетманцев, О. Дмитрик, Л. Касьяненко, І. Криницький, М. Кучерявенко, О. Мінаєва, А. Монаєнко, О. Музика-Стефанчук, А. Нестеренко, С. Ніщимна, О. Орлюк, Н. Пришва, Л. Савченко.

Мета наукової розвідки полягає у виявленні та розкритті фінансово-правової компетенції суб'єктів інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Як зауважує, для прикладу, М. Перепелиця, ознаками суб'єкта

фінансового права є індивідуалізація, правовий інтерес та правосуб'єктність. Індивідуалізація, на її погляд, є способом конкретизації суб'єкта фінансового права, індивідуального закріплення через познання і можливість ідентифікації, що надає суб'єктові можливість виступати в ролі відомої, юридично розпізнаваної і самостійної особи в публічних фінансових правовідносинах. Правосуб'єктність як ознака суб'єкта фінансового права є самостійним галузевим видом загальної правосуб'єктності, яка визначається межами встановленої законодавцем публічної сфери – сфери фінансової діяльності. При цьому дослідниця зазначає, що юридична сила фінансового обов'язку і суб'єктивного фінансового права є нерівнозначною, і юридичний фінансовий обов'язок має перевагу над суб'єктивним фінансовим правом [1, с. 208]. Заради справедливості варто зауважити, що формально вітчизняне законодавство не містить такої дискримінації. Вочевидь, твердження про нерівність суб'єктів фінансового права, по-перше, виступає своєрідним рудиментом точки зору, сформованої ще за радянської доби; по-друге, це твердження пов'язане з тим, що чимало обов'язків є конституційними (наприклад, податкові), що й додає їм особливої ваги.

Серед ознак суб'єкта фінансового права найбільш досліджуваною є їх правосуб'єктність (тобто визнана фінансовим законодавством здатність бути учасником конкретних фінансових правовідносин), яка охоплює фінансову правоздатність і фінансову дієздатність. Під фінансовою правоздатністю розуміють здатність мати фінансові права й обов'язки, передбачені нормативними фінансово-правовими актами. Фінансова дієздатність – це здатність суб'єкта самостійно або через представників набувати, здійснювати, змінювати і припиняти фінансові права й обов'язки, а також нести відповідальність за їх неправомірну реалізацію [2, с. 113]. Відмінність між фінансовими правоздатністю і дієздатністю суб'єктів фінансового права ілюструє М. Карасьова на прикладі фізичних осіб, які, будучи фінансово правоздатними, набувають фінансової дієздатності лише з досягненням певного віку. На думку вченої, у таких суб'єктів фінансового права, як державні органи, організації, правосуб'єктність являє собою правоздатність і дієздатність одночасно, тобто «праводієздатність», межі якої в організаціях визначені фінансовими правами й обов'язками, а в державних органах – компетенцією у сфері фінансової діяльності, встановленої законодавством [3, с. 102]. При цьому, на відміну від фізичних осіб, такі суб'єкти фінансового права, як державні органи й організації, зазвичай набувають фінансової правоздатності і фінансової дієздатності одночасно з їх утворенням, а здебільшого з моменту їх державної реєстрації.

Зважаючи на наведені положення, переконалися, що коли йдеться про правовий статус суб'єктів фінансово-інвестиційних правовідносин, а ними переважно виступають тільки органи держави та місцевого самоврядування, то сукупність їхніх прав та обов'язків у фінансово-інвестиційній сфері доцільно позначати терміном «фінансово-інвестиційна компетенція» або «фінансово-інвестиційні повноваження». Коли

ж йтиметься про таких суб'єктів публічно-владної діяльності, як суди (судова гілка влади), їхня здатність реалізувати владні фінансові права та обов'язки у сфері інвестицій виражається поняттям «фінансова юрисдикція» (цей сегмент фактично виходить за межі фінансового права).

Щодо загальної і спеціальної дієздатності у фінансово-інвестиційній сфері, то така диференціація дієздатності має велике практичне значення у зв'язку з поділом органів, які здійснюють фінансові повноваження, на ті, для яких ці повноваження є визначальними (основними), і ті, що реалізують їх разом з іншими повноваженнями, якими вони наділені законом.

Правовий статус суб'єктів фінансово-інвестиційних правовідносин утворюється з прав та обов'язків, які прямо встановлені фінансово-правовими актами або випливають з них. У суб'єкта державно-владної діяльності одночасно із вступом на посаду з'являються права й обов'язки, пов'язані із забезпеченням суспільству його потреб шляхом прийняття нормативно-владних актів, здійснення заходів з розподілу фінансів на інвестиції тощо. Принципова відмінність суб'єктивного права і юридичного обов'язку у фінансовому праві виражена у розмежуванні поведінки суб'єкта фінансового права на «міру дозволеної» і «міру необхідної». При цьому юридичний обов'язок як елемент правового статусу суб'єкта фінансового права в інвестиційній сфері полягає в обов'язковій, неухильній для суб'єкта фінансової діяльності поведінці, у необхідності вчинення комплексу дій щодо інвестицій під страхом державного примусу. Водночас права являють собою передбачену законом можливість діяти в той чи інший спосіб, вибирати конкретний варіант поведінки серед сукупності можливих. Держава ж, зі свого боку, виступає гарантом реалізації суб'єктами фінансово-інвестиційної діяльності своїх свобод. Так, держава гарантує рівність прав усім інвесторам, незалежно від форми власності (ч. 1 ст. 7 ЗУ «Про інвестиційну діяльність»).

Наскільки широким і різноманітним є коло відносин, які становлять об'єкт фінансово-інвестиційної діяльності, настільки ж багатогранною є компетенція, якою наділені суб'єкти фінансово-інвестиційних правовідносин.

Визначаючи поняття суб'єкта фінансово-інвестиційної діяльності, особливо важливо з'ясувати сутнісні, основні ознаки цього правового явища. Принциповим є те, що ці риси мають бути обов'язковими для поняття «суб'єкт права», і відсутність бодай однієї з них унеможливило наявність суб'єкта права загалом. Основні ознаки певного суб'єкта інвестиційної діяльності важливо враховувати ще й з уваги на те, що інвестиційній діяльності властиві особливості здійснення правочинів у правовому полі. Основні ознаки суб'єкта права (а точніше специфічні) й характеризують суб'єкт інвестиційної діяльності як суб'єкт права, розкриваючи його сутнісні риси. Такий підхід до розуміння суб'єкта інвестиційної діяльності дає змогу розглядати його як цілісну і відокремлену категорію.

Однією з найважливіших ознак, що визначає суб'єкт права і подальші його характеристики, необхідні для участі у фінансово-інвестиційних правовідносинах, є індивідуалізація. Суб'єктами фінансових правовідносин є особи, які на підставі фінансово-правових норм є реальними його учасниками. При цьому необхідно розрізняти суб'єктів фінансових правовідносин і суб'єктів фінансового права. Суб'єкт фінансового права – це носій передбачених правовими нормами суб'єктивних прав і обов'язків у сфері фінансової діяльності держави, що має потенційну можливість участі у правовідносинах.

Суб'єкти фінансових правовідносин можуть реалізовувати передбачені законодавством права й обов'язки у разі належного державного захисту, що здійснюються в: 1) адміністративному порядку та 2) судовому порядку. Причому за допомогою примусових заходів забезпечується як відновлення порушених прав суб'єктів фінансових правовідносин, так і належне виконання покладених на них обов'язків [4, с. 94].

Іншою обов'язковою ознакою суб'єкта фінансово-інвестиційної діяльності виступає правовий інтерес. Згідно з теорією «інтересу» Р. Ієрінга, саме суб'єкт права є його носієм і саме за допомогою права суб'єкт захищає, забезпечує і реалізує використання цього інтересу як користі. Водночас варто зауважити, що юридичний інтерес через вираження у своїй сутності суспільного або соціального значення не може бути завжди вигідним для окремого суб'єкта інвестиційної діяльності, оскільки у правовій сфері інтерес встановлюється правом, базуючись на принципах необхідності, доцільності, об'єктивності публічного інтересу, який може бути відокремлений від індивідуального інтересу, від конкретних потреб суб'єкта, його носія [5, с. 156]. Звичайно, з уваги на розвиток інвестиційної діяльності не можна остаточно стверджувати, що зазначені ознаки повною мірою характеризують всі його правові сторони.

Фінансово-інвестиційна компонента повноважень органів різних гілок державної влади, по-перше, полягає в діях, спрямованих на передбачення (нормопроекування) та закріплення виділення коштів на інвестиції в актах законодавства, по-друге, розкривається в суспільних відносинах з приводу надання та використання коштів на інвестиції. У цих діях виражається матеріальний склад фінансово-інвестиційних правовідносин. Обов'язок суб'єктів фінансово-інвестиційних правовідносин як елемент їх правового статусу реалізується шляхом цільового та своєчасного використання коштів державного і місцевих бюджетів, Пенсійного фонду, фондів соціального страхування тощо. Щодо передбачення виділення коштів на державні інвестиції в ту чи іншу сферу суспільного життя чи надання державних кредитів, то в разі вчинення таких дій у них реалізується юридична можливість, міра дозволеної поведінки публічного органу державної влади як суб'єкта фінансово-інвестиційної діяльності. При цьому важливою й обов'язковою умовою є те, що всі дії, які чинять державно-владні суб'єкти фінансово-інвестиційної діяльності, мають

відповідати процесуальній формі. Процесуальний аспект реалізації повноважень суб'єктів фінансово-інвестиційної діяльності полягає в дотриманні строків і порядку вчинення дій, дотриманні документальної форми, передбаченої законодавством, дотриманні статусу акта. Інвестування регламентується, як правило, законами, зокрема профільними актами, часто конкретним кодексом. Наприклад, фінансовий законопроект має бути оформлений згідно з вимогами законодавства, підписаний особою, наділеною правом законодавчої ініціативи, містити норми, які регулюють порядок приведення його в дію, мати в наявності список його авторів та прогнозування соціальних, економічних та інших наслідків введення його в дію. Теоретичне положення щодо необхідності дотримання процесуальної форми також втілювалося в нормі ст. 12² ЗУ «Про інвестиційну діяльність» (у 2017 р. вилучена), яка передбачала обов'язкову державну реєстрацію тих інвестиційних проєктів, задля втілення яких може надаватися державна підтримка.

Фінансові правовідносини у сфері інвестиційної діяльності є системоутворювальними, оскільки держава виступає не тільки як суб'єкт права, що регулює відповідні норми фінансового, господарського і цивільного права щодо мобілізації, розподілу, перерозподілу й використання фондів коштів господарських суб'єктів тощо, але й суб'єктом права, що виконує інші свої функції. У цьому проявляється публічна діяльність держави в інвестиційному процесі. Це відповідає змісту фінансової діяльності держави щодо особливостей розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, національного доходу, що є важливим чинником розвитку продуктивних сил країни, створення сучасної ринкової структури економіки, забезпечення високої якості соціального й економічного життя населення.

Фінансові правовідносини – це врегульовані фінансово-правовими нормами суспільні відносини, учасники яких є носіями юридичних прав та обов'язків у сфері мобілізації, розподілу й витрачання публічних коштів [6, с. 139].

До конкретних суб'єктів фінансових правовідносин зазвичай зараховують державу, її територіальні підрозділи, органи державної влади, підприємства, установи, організації та окремих громадян. Основним обов'язковим суб'єктом фінансово-інвестиційних правовідносин, який визначає умови, ролі та відповідальність інших учасників інвестиційного процесу, є держава. Вона виступає суб'єктом інвестиційної діяльності через власні інститути (органи, підприємства, фінансово-кредитні установи тощо). Цей вплив може здійснюватися не тільки через пряме управління державною власністю, але й опосередковано, тобто через такі інституції, як наприклад Національний банк України, Фонд державного майна України, Державна аудиторська служба України. Держава здійснює особливий нагляд за діяльністю з інвестування в ті галузі й виробництва, продукція яких має загальнонаціональний характер, а також сприяє активізації інвестиційної діяльності, зокрема й через інвестування власних коштів у розвиток виробництв,

доцільність яких обґрунтована необхідністю науково-технічного і технологічного прогресу, пришвидшенням розвитку економіки. Крім того, держава активно впливає на інвестиційні процеси через державне кредитування, проведення процесів роздержавлення, антимонопольні заходи, податкове та митне регулювання, ліцензування і квотування, стандартизацію, амортизаційну політику тощо. Загальні аспекти щодо державного регулювання інвестиційної діяльності стосуються сфери управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності, нагляду й контролю за її здійсненням усіма суб'єктами цієї діяльності.

Особлива роль держави як суб'єкта фінансово-інвестиційних правовідносин полягає в тому, що вона: по-перше, сама встановлює «правила гри» і водночас «дорожню карту» інвестиційного процесу (йдеться про формування законодавства); по-друге, через можливість застосування державного примусу забезпечує виконання законодавства; по-третє, може виступати як інвестором, так і реципієнтом, або навіть одночасно поєднувати ці два статуси; по-четверте, за певних обставин є власником інвестиційних ресурсів, їх отримувачем, а також виступає гарантом інвестицій; по-п'яте, формує та реалізує фінансово-інвестиційну правову політику, створює інвестиційний клімат у країні, сприяє залученню інвестиційних ресурсів; по-шосте, здійснює керівництво і контроль у сфері інвестиційної діяльності, забезпечує притягнення правопорушників до відповідальності. Зрозуміло, що наведені напрями держава реалізує не безпосередньо, а через уповноважені нею органи (особи). Водночас у сучасних складних умовах слід виходити з особливої ролі держави як інвестора. Адже, зважаючи на корумпованість вітчизняного державного апарату, відсутність у країні дієвого судового захисту інвестицій, зовнішньої агресії проти України, саме держава, з одного боку, має взяти на себе головне навантаження з інвестування не тільки в соціальну сферу, але й у сферу обороноздатності, захисту державності (які або є неприбутковими, або є утаємниченими), з іншого – слугувати прикладом для інших інвесторів (бо не викликають довіри заклики державних службовців до інвестування, якщо навіть держава уникає участі в ролі інвестора).

Держава активно втручається в інвестиційний процес, є ініціатором виконання інвестиційних завдань, вагомих в економічному сенсі або тих, що стосуються важливих для всього суспільства соціальних питань. У цьому разі вона, як правило, виступає організатором фінансових інвестиційних відносин, забезпечує правові й економічні форми та гарантії для їх успішної реалізації, беручи в такий спосіб участь у створенні якісно нової інвестиційної ініціативи, що відповідає сучасному етапу розвитку суспільства, технологій та економіки.

Юридичні права й обов'язки державних органів як суб'єктів фінансового права виражають їх компетенцію щодо здійснення частини фінансової діяльності держави, яка підлягає обов'язковій реалізації, а компетенція державного органу розподіляється між його

структурними підрозділами й посадовими особами і через свою обов'язковість вимагає від них активних дій. Причинами зазвичай виступають юридичні факти, що виражаються в активній поведінці і можуть бути і правомірними, і неправомірними. Публічні функції державного значення, якими наділені органи державної влади, охоплюють регулятивні, координаційні та інші форми управлінської діяльності у певній сфері або галузі. Правовий статус державного органу, як правило, визначає вищий державний орган. Ухвалюючи рішення, органи державної влади керуються КУ та законами України. Серед інших ознак державних органів називають складну внутрішню структуру; наявність підрозділів, держслужбовців згідно зі штатним розписом як складником цієї структури; фінансування з державного бюджету. При цьому фінансово-правового статусу у вигляді повноважень у фінансово-інвестиційній сфері суб'єкт фінансового права набуває зі вступом на свою посаду, одночасно з покладенням на нього трудової функції.

Для реалізації інвестиційного плану суб'єкт інвестиційної діяльності має бути наділений відповідними засобами ведення, що належать саме до сфери інвестування, це, передусім, матеріальні активи (власність, споруди, обладнання, фінансово-грошові кошти тощо). Як зауважує Ю. Тихомиров, різні комбінації цих предметів як об'єктів впливу і відрізняють компетенцію різних суб'єктів права [7, с. 56]. Їхня компетенція розмежовується відповідними владними повноваженнями, які мають бути виділені не хаотично, а для досягнення найбільшого економічного і соціального ефекту, тобто злагоджено, що виявляється вже в самому понятті «владні повноваження». Адже, як свідчить практика ефективного господарювання в публічних (зокрема, фінансових) правовідносинах, важливо, щоб обов'язки і права були функціонально об'єднані, не суперечили одні одним на різних рівнях суспільної та правової взаємодії.

Ю. Тихомиров виокремлює найтипівіші види владних повноважень суб'єктів правовідносин: 1) керування – вирішення питань у повному обсязі і виконання всіх інших повноважень; 2) вирішення – встановлення, визначення, затвердження, створення, оформлення; 3) участь – формування, розробка, узгодження, порядок використання майна; 4) нормування – введення правил, прийняття правових актів, встановлення науково-технічних та інших документів; 5) організація – створення умов, стимулювання, підтримка, виконання, здійснення, інструктування; 6) розробка – проєктів, програм, прогнозів, пропозицій, аналітичної інформації; 7) координація – об'єднання планів і програм, узгодження актів, дій та позицій, цільові установки, інформаційне забезпечення; 8) контроль – перевірки, ревізії, відгуки, інша інформація; 9) заборона – скасування, визнання недійсним, призупинення дій [7, с. 58]. Усі ці види владних повноважень можна вважати суб'єктами не тільки фінансового права, але й фінансово-інвестиційної діяльності. Водночас далеко не кожний суб'єкт наділяється всім зазначеним компетенційним комплексом. Держава чітко дозує права й обов'язки своїх органів

відповідно до тих завдань, для вирішення яких вони і створюються. Так, не завжди робота цих державних структур полягає у виконанні організаційних моментів інвестиційної діяльності, тобто створенні умов, що стимулюють, підтримують інвестування на державному рівні.

У літературі з фінансового права можна знайти різноманітні класифікації суб'єктів фінансово-інвестиційної діяльності. Однією з найпоширеніших класифікацій органів влади, які здійснюють фінансову діяльність, є їх поділ на ті, для яких фінансова діяльність є визначальною (органи спеціальної компетенції), і ті, що реалізують фінансові повноваження разом з іншими належними їм функціональними повноваженнями (органи загальної фінансової компетенції) [8, с. 46; 9, с. 22]. Першу групу державних органів утворюють органи, спеціально створені для фінансово-інвестиційної діяльності, для здійснення контролю у цій сфері. Ці органи охоплюють своїм впливом усі ланки фінансової системи (бюджети, цільові позабюджетні фонди, фінанси підприємств, установ, організацій тощо). Сюди належать: Міністерство фінансів України та його органи на місцях, Державна казначейська служба України, Рахункова палата та інші. Ці органи наділені спеціальною компетенцією, повноваженнями, які вони реалізують лише у фінансово-інвестиційній сфері, відповідно до місця і ролі в інвестиційному процесі. Органами, які здійснюють фінансові повноваження разом з іншими, наділеними згідно з чинним законодавством, є Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, органи місцевого управління. Третя ланка (видова, конкретна) – це органи виключної фінансово-інвестиційної компетенції, їхні повноваження обмежуються тільки фінансово-інвестиційною діяльністю. Так, свого часу в нашій державі функціонувало Державне агентство з інвестицій та управління національними проєктами України (ліквідовано у 2015 р.), яке відповідало за реалізацію інвестиційної реформи. Результати роботи цього центрального органу виконавчої влади були негативними. Однак це не впливає на можливість створення в майбутньому подібного органу.

Суб'єкти фінансово-інвестиційної діяльності також підлягають поділу на одноосібні (індивідуальні) і колективні. Прикладом одноосібного державного органу, який реалізує фінансово-інвестиційні

повноваження, є Президент України. До одноосібних суб'єктів фінансових відносин традиційно зараховують й окремих фізичних осіб. До колективних суб'єктів фінансового права належать колективні органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання державної форми власності, цільові фонди. В Україні колективними суб'єктами фінансово-інвестиційної діяльності є МФУ, КМУ, ВРУ тощо.

Залежно від обов'язковості участі у фінансово-інвестиційних правовідносинах їх суб'єктів поділяють на обов'язкові і факультативні. До обов'язкових належать: держава, її органи та муніципальні утворення, а до факультативних – фізичні особи. Пропозиція виокремлювати державу як суб'єкт фінансової діяльності ґрунтується на тому, що вона є «основним, первинним, вічним та ідеальним суб'єктом фінансової діяльності, який збирає, розподіляє та використовує всі публічні фонди грошових коштів на території всієї країни в цілях розподілу і перерозподілу національного доходу». У фінансово-інвестиційних відносинах держава як первинний суб'єкт наділена спеціальною компетенцією. Можна стверджувати, що ця компетенція виражається в абсолютному суверенітеті над фінансово-інвестиційною сферою. Юридично визнаною можливістю володіти і самостійно здійснювати визначені права й обов'язки держава наділена апріорі, без додаткового визнання з боку тих чи інших органів, посадових осіб чи суспільства. Такий стан справ є об'єктивною реальністю.

Висновки. Компетенція суб'єктів інвестування взаємопов'язана з публічним інтересом, вираженим через мету і завдання інвестиційної діяльності. Визначаючи зазначену компетенцію, потрібно враховувати, передусім, що наділення суб'єктів інвестиційної діяльності відповідними фінансовими повноваженнями та їх реалізація відбувається через фінансово-правове регулювання. Кожен із суб'єктів інвестиційної діяльності володіє компетентним функціоналом, що відрізняється за змістом, обсягом, рівнем впливу, ступенем важливості, проте їхні рішення сприяють досягненню загальної мети, реалізації публічного інтересу через реалізацію власних інтересів. Хоча не кожний суб'єкт наділяється всім зазначеним компетенційним комплексом. Держава чітко дозує права й обов'язки своїх органів згідно з тими завданнями, для вирішення яких вони створюються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Перепелиця М.О. Поняття та ознаки суб'єкта фінансового права. / Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Головашич О.О. та ін. Актуальні питання науки фінансового права : монографія / за ред. М.П. Кучерявенка. Харків : Право, 2010. 464 с.
2. Крохина Ю.А. Финансовое право России : учебник. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Норма, 2011. 720 с.
3. Финансовое право Российской Федерации : учебник / отв. ред. М.В. Карасева. Москва : Юристъ, 2004. 576 с.
4. Фінансове право : підручник / О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. Харків : Право, 2017. 374 с.
5. Шаукунов А.Т. Некоторые проблемы теории и философии налогового права. Алматы : Print S, 2009. 314 с.
6. Фінансове право. Академічний курс : підручник / за ред. О.П. Орлюк. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 808 с.
7. Тихомиров Ю.А. Теория компетенции. Москва, 2001. 354 с.
8. Дмитренко Е. С. Фінансове право України. Загальна частина : навчальний посібник. Київ : Алерта, КНТ, 2006. 376 с.
9. Фінансове право : підручник / за ред. М.П. Кучерявенка. Харків : Право, 2016. 440 с.